

Norges Fiskarlag
7462 Trondheim

Bodø, den 18.04.17
Ark. 001/17-16/470/SJ

EIDSENUUTVALGETS RAPPORT – HØRING

Styret i Nordland Fylkes Fiskarlag avholdt møte den 18. april 2017 og det ble gjort slikt vedtak i forannevnte sak:

"Innledning

Styret i Nordland Fylkes Fiskarlag viser til Eidesenutvalgets rapport om et fremtidsrettet kvotesystem. Styret mener det er en grundig utredning som fremlegges og utvalget har drøftet svært mange ulike sider ved dagens kvotesystem og har foreslått forenklinger av dette. Styret mener i likhet med utvalget at regelverket som utgjør rammen for fiskerinæringen fungerer godt, men det har blitt meget komplekst. Styret ser at det derfor er behov for forenklinger, men ikke så radikalt som det Eidesen – utvalget legger opp til.

Nytt kvotesystem

Prinsipielt ønsker styret at det innføres et kvotesystem som er mer fleksibelt og forutsigbart enn dagens. Samtidig må det gjøres enklere. Dette betyr at en er enig i utvalgets prinsipielle tilnærming om bruk av kvotefaktorer i stedet for konsesjoner og årlige deltakeradganger. En ser imidlertid ikke for seg noe samarbeid på tvers av havfiskeflåten og kystfiskeflåten og heller ikke internt i kystfiskeflåten. Det er viktig at det etableres ordninger som gjør at en sikrer lønnsomheten i flåten, sikrer mannskapene gode inntekter og at en, gitt de ressursbetingede forholdene må ha en målsetting om å kunne bringe råstoff på land gjennom hele året. Ikke minst vil dette gi fiskeindustrien bedre rammebetingelser.

Styret er enig i at dagens ordning med årlige adganger til å drive fiske og ordningen med konsesjoner kan slås sammen til en felles ordning med fisketillatelser. Styret støtter også utvalgets forslag om at slike fisketillatelser gis uten tidsbegrensning. Utvalget foreslår i tillegg at dagens system med gruppekvoter i kystflåten og tildeling av kvotefaktorer så skal hver enkelt kvote tilordnes en kvotefaktor som skal være en gitt andel av norsk kvote for den enkelte bestand. Styret mener at et slikt system må knyttes opp mot de etablerte gruppekvotene i Finnmarksmodellen.

Så langt en kan se er dette et system som fører til at en kan fjerne de reguleringsmessige utfordringene en har hatt med hensyn til overregulering i enkelte fiskerier. Nordland Fylkes

Fiskarlag har lenge sett frem til at fiskeflåten skal kunne planlegge sin aktivitet på en langt mer forutsigbar måte.

Styret vil poengtere at særlig innenfor fiskeflåten under 11 meter er det en variabel utnyttelse av tildelte fartøyskvoter. Dette er bakgrunnen for at enkelte fiskerier er overregulert noe som bør videreføres. Utvalget har foreslått at det må etableres en ordning som gjør at andre fartøy får en mulighet til å fiske opp "ledige" kvoter. Det er foreslått at dette kan skje via en bytteordning direkte mellom fartøy, eller ved at ledige kvoter går inn i en kvotebank som administreres av f. eks ett av salgslaga i torskesektoren når det gjelder bunnfisk og Norges Sildesalgslag når det gjelder pelagiske rettigheter.

Etter en totalvurdering mener styret at det ikke bør etableres noen bytteordning eller utleieordning mellom fartøy i kystfiskeflåten.

Ressursrente

Styret kan konstatere at store deler av den norske fiskeflåten i dag har tilfredsstillende lønnsomhet. Selv om en fremdeles har en relativt høy gjennomsnittsalder i den norske fiskeflåten så har vi gjennomgående en moderne flåte med stor fangstkapasitet. Takket være strukturkvoteordningen har en også hatt en brukbar nybyggingstakt de siste årene. Flåten fremstår i dag derfor som moderne og er en attraktiv arbeidsplass. Det er derfor ikke vanskelig å få mannskap til fiskeflåten i dag.

Den aktiviteten som fiskeflåten i dag bedriver skaper store ringvirkninger i de enkelte lokalsamfunnene. Med andre ord pløyes overskuddet i flåteleddet inn i de ulike lokalsamfunnene gjennom at det handles lokalt. Dersom det skal legges en skatt på f. eks førstehåndsverdien av levert fisk fører det til at både båteier og mannskap sitter igjen med mindre penger som kan pløyes tilbake til lokalsamfunnet. Mange lokale bedrifter driver nokså marginalt og det kan i verste fall bety at bedrifter må avvikles.

Styret viser videre til at flåteleddet gjennom mange ulike avgifter innbetaler til det offentlige og andre flere hundre millioner kroner hvert år. Dette kommer i tillegg til de summene som fiskerinæringen pløyer tilbake til lokalsamfunnene hvert eneste år.

Nedenfor går styret mer systematisk gjennom Eidesen – utvalgets rapport basert på de spørsmål som er stilt i næringsnotatet fra Norges Fiskarlag.

2 Hovedprinsipper

- a) Det er ønskelig med etkvotesystem som gir stor grad av fleksibilitet og som oppfattes som legitimt. Samtidig er det ikke gitt at et evt. nytt system nødvendigvis gjør større grad av samarbeid på tvers av fartøygrupper / reguleringsgrupper. I alle fall må en større grad av samarbeid begrenses bl. a til at det ikke skjer på tvers av havflåten og kystflåten. Innenfor kystflåten kan det også være et behov for å sette begrensninger dersom det skulle vedtas et mer fleksibelt kvotesystem.
- b) Styret mener at strukturkvoteordningen bør videreføres. Det bør samtidig startes en debatt på hvordan strukturkvoteordningen bør avsluttes. Prinsipielt mener styret at tidligere strukturkvoter må ha en hjemfallsdato som var satt da ordningen ble iverksatt. Etter en totalvurdering mener styret at gjeldende tidsbegrensninger likevel bør

videreføres. Dette bl. a med bakgrunn i de skattemessige utfordringene som inntreer ved å endre tidsavgrensningene.

Strukturkvoter som går inn som følge av at tidsbegrensningen inntreer må tilbakeføres til den gruppen i Finnmarksmodellen som kvotene i sin tid ble hentet fra.

- c) Det er ikke ønskelig med en kvoteleieordning organisert i en åpen markeds plass verken av salgslaga eller staten. Et evt. nytt kvotesystem bør så langt som mulig fordele totalkvoten ut til de enkelte fartøy. Styret erkjenner likevel at det er behov for å videreføre et system med spesielle ordninger og avsetninger som både kan bidra til en rasjonell og effektiv drift og til at kvantum kan spres over en større del av året (ferskfiskordning). Disse ordningene bør reduseres til et minimum.
- d) Nordland Fylkes Fiskarlag har tidligere hatt en prinsipiell negativ holdning til strukturkvoteordning for flåten under 11 meter. Dette synet holder styret fortsatt fast på.
- e) Styret ser ingen behov for å redusere det antall grupper som kystflåten er delt inn i. Det betyr at Finnmarksmodellen fortsatt skal bestå av 4 grupper og at det fortsatt må arbeides for å få på plass en instruks eller forskrift som setter begrensninger på flytting av kvoter på større fartøy slik Landsstyret tidligere har gått inn for.

Styret er enig i utvalgets forslag om å etablere fysiske grenser på 11 og 15 meter faktisk lengde. I forslaget ligger det at fartøy under 11 meter ikke kan skiftes ut eller forlenges ut over 11 meter og at fartøy mellom 11 – 15 meter ikke kan skiftes ut med fartøy over 15 meter. Dersom slike bestemmelser innføres må det ikke gis tilbakevirkende kraft.

- f) Styret har ingen motforestillinger på at det slås sammen grupper i havfiskeflåten så lenge dette ikke har konsekvenser for kystfiskeflåten.
- g) Styret mener at en ordning med generell fisketillatelse som skal erstatte dagens ordning med årlige deltakeradganger og konsesjoner kan gjennomføres. Det vil være et bidrag til forenkling av regelverket samtidig som det gir fiskerne økt rettssikkerhet.
- h) Spørsmålet om ressursrente er kommentert innledningsvis i denne uttalelsen og det vises til denne der styret generelt er negativ til innføring av en slik beskatning. Styret vil også bemerke at det ikke eksisterer noen superprofitt i kystfiskeflåten.
- i) Ad spørsmål om ressursrente vises til foregående punkt. Styret vil legge til at en går imot en ordning med en statlig kvotebeholdning / kvotefond i den forstand at deler av norsk totalkvote skal avsettes til et kvotefond og at staten (eller andre) så skal dele / leie ut disse kvotene til båtøiere f. eks. etter søknad.

Relevante spørsmål / problemstillinger

1. Styret mener at legitimitet er viktig. Det kan en oppnå ved at en har en fordeling av ressursene på flåtegrupper som det er bred enighet om, at kvotesystemet skaper helårlig aktivitet og sysselsetting langs hele kysten og at en har en differensiert flåtestruktur. I denne sammenhengen er det særlig viktig at det legges til rette for at vi

skal ha en struktur som gjør at en også kan ha en flåte bestående av mindre fartøy og at det legges til rette for rekruttering både som båteier og ikke minst som mannskap.

I denne sammenhengen tror styret det er viktig at det settes begrensninger på hvor store kvoteandeler enkeltaktører kan ha innenfor de enkelte fiskeriene. Disse andelene må ikke være for store.

Styret registrerer diskusjonen om hvem som egentlig eier fisken og synspunkter om at det er folkets eiendom. Vi kan godt være enige om at fisken er fellesskapets eiendom, men det er norske fiskeres innsats gjennom svært mange generasjoner som har brakt oss dit vi er i dag med hensyn til hvilke verdier næringen har tilført nasjonen samt den store betydningen det har hatt for bosetting og sysselsetting at det har vært fiskere som i både dårlige og gode tider har vært villige til å ofre både liv, helse og familieliv i lange perioder for at også resten av den norske befolkningen skal kunne dra nytte av fiskeressursene. Sett i lys av dette er det etter styrets mening en snål diskusjon som går i enkelte miljø om hvem det er som eier ressursene og som gjennom denne diskusjonen både trekker i tvil fiskernes hensikter og som ut fra ulike motiv forsøker å stikke kjepper i hjulene for fiskerinæringen slik vi kjenner denne i dag. Styret mener at forvaltningen og de ulike politikerne og alle andre en gang for alle må anerkjenne hvilken stor betydning norske fiskere om bord på alle kategorier fartøy har spilt i utviklingen av fiskerinæringen til det den har blitt til i dag.

2. Styret er enig i at årlige adgangsreguleringer og konsesjoner kan erstattes av en tidsubegrenset fisketillatelse. En slik ordning vil bidra til en forenkling av reguleringssystemet.
3. Dette spørsmålet må ses i sammenheng med det neste. Nordland Fylkes Fiskarlag er på ingen måte enig i at det skal være full redskapsfleksibilitet. Dette er noe som bør vurderes nærmere sett ut fra type fiskeri og type fiskefartøy. F. eks vil det i maksimalkvoteregulerte fiskerier ikke være gangbart at det er fritt redskapsvalg. Nordland Fylkes Fiskarlag har tidligere sagt seg enig i at det bør kunne være fritt redskapsvalg på den garanterte andelen av maksimalkvotene i fisket etter makrell for garn- og snøregruppen.
4. Spørsmålet om redskapsfleksibilitet bør kunne inntas i andre tekniske forskrifter.
5. Styret oppfatter ikke spørsmålet som at en skal ha en omkamp på fordelingen av de enkelte ressursene mellom fartøygrupper. Forslaget innebærer at med utgangspunkt i dagens fordeling så tildeles det enkelte fartøy en kvotefaktor som er vedkommendes andel av gjeldende gruppekvote. Dette betyr bl. a at den eneste grunnen til å beholde Finnmarksmodellen er at en skal forhindre overføring av kvoterettigheter mellom gruppene ut over det som er akseptabelt.
6. Dersom det enkelte fartøy tildeles en kvotefaktor som andel av norsk totalkvote vil det være utfordrende i forhold til at kvoteandelene mellom kystflåten og havfiskeflåten varierer etter som hvor stor den norske totalkvoten er. Styret mener derfor at en må forholde seg til gruppekvote og ikke til en andel av norsk totalkvote.
7. Styret mener det ligger en stor grad av forenkling i å innføre en kvotefaktor og henviser til foregående punkt som grunnlag for en diskusjon rundt det å få til en felles

enhet. En trenger ikke å tenke på ressursfordelingen når det tas utgangspunkt i gruppekvotene.

8. Jfr. det som er uttalt under pkt. 5 foran.
9. Styret støtter de vedtak som organisasjonen har gjort når det gjelder ressursfordelingen.
10. Styret mener en har funnet en løsning som ikke utfordrer fordelingsnøkkelen.
11. Styret legger til grunn at det etableres separate kvotefaktorer innenfor henholdsvis kystflåten og havflåten.
12. Styret mener at med bakgrunn i omforente fordelingsnøkkel må avsetning til åpne grupper i kyst tas av gruppekvoten i samme gruppe. Dersom avsetning til åpne grupper skal tas av toppen av norsk totalkvote vil det føre til ny landsmøtebehandling av ressursfordelingen og det bør unngås. Jfr. også punkt 17.
13. Gruppeinndeling bør være etter hjemmelslengde og så må en gjennom instruks eller forskrift begrense fartøyets faktiske lengde til én lengde over hjemmelslengdegruppen for de to minste gruppene i Finnmarksmodellen.

Flytting av fartøy med større lengde enn hjemmelslengdegruppen til gruppen med samme faktiske lengde synes ikke særlig relevant uavhengig av innføring av en felles kvotefaktor eller om en beholder dagens system.

14. Som nevnt i pkt. e) i avsnittet om hovedprinsipper så mener Nordland Fylkes Fiskarlag at Finnmarksmodellen må beholdes med 4 lengdegrupper. Dette vil kunne motvirke en utvikling i retning av at kvoter fra mindre fartøy havner på større fartøy i struktursammenheng.
15. Spørsmålet om sammenslåing av fartøygrupper i fisket etter makrell i kystflåten har tidligere vært drøftet. I prinsippet kunne en slå sammen reguleringsgrupper, men med nødvendig overregulering i garn- og snøregruppen og fartøykvoter i de 2 øvrige gruppene er det vanskelig å få til en sammenslåing som vil virke rettferdig. Kanskje kan de 2 notgruppene slås sammen?

Reguleringen av garn- og snøregruppen kan videreføres på samme måte som det var i 2016.

16. Styret greier ikke å se at det skal være behov for å beholde gruppeinndelingen ut fra et behov for å fordele ressurser. Det er imidlertid behov for en gruppeinndeling (Finnmarksmodellen) for å ha referansepunkter for bl. a strukturvoteordningen.
17. Kvoteutdelinger til åpne grupper bør i fremtiden, og slik praksis er i dag tes fra egen gruppekvote. Å ta denne type kvoter fra toppen vil utvilsomt utfordre gjeldende ressursfordeling. Imidlertid er det nødvendig å ta det vi kan kalle "politiske kvoter" fra toppen. Eksempler her er kystfiskekvoten, agnkvoteavsetningen, fritidsfiskekvoter, skolekvoter o.l.

18. Styret har ingen sterke meninger om spørsmålet, men ser ikke at det skulle være problematisk å slå sammen disse 2 gruppene.

19. Se svaret under foregående punkt.

20. Vanskelig å kommentere.

21. Styret mener at gjeldende regionale bindinger i kvitfisksektoren bør videreføres.

Når det gjelder pelagisk sektor har det ikke vært bindinger på mange år og det er neppe grunnlag for å foreslå innført slike nå.

Når det gjelder gjeldende begrensninger på salg av kvoterettigheter i havfiskeflåten bør disse videreføres i sin nåværende form.

22. Styret mener at en bør begrense bruken av ekstrakvoter mest mulig. Noen av ekstrakvotene er det naturlig å ta fra toppen av norsk kvote, mens det er naturlig å ta andre fra en bestemt gruppe avhengig av formålet. Alle de avsetningene som er nevnt i pkt. 22 finner styret at det er naturlig tas fra toppen av norsk kvote. Jfr. for øvrig punkt 12 og 17.

23. Styret mener at en bør strebe mot at det blir garanterte kvoter i alle fiskerier. Det forbedrer forutsigbarheten for både fiskere og fiskeindustri.

24. Ved etableringen av kvotefleks på gruppenivå står en noe friere i forhold til om en skal overregulere eller ikke. En må også kunne overregulere og samtidig ha garanterte kvoter; jfr. årets ordning i lukket gruppe under 11 meter som i følge Nærings- og fiskeridepartementets pressemelding om årets reguleringer har opplyst at overreguleringen er på 26 % samtidig som kvotene er garanterte. Dette betyr at det i forbindelse med drøfting av neste års regulering må denne ordningen vurderes ut fra størrelse på gruppekvote, hvor stor utnyttelsesgrad flåten har av kvoten etc. Styret ber om at det arbeides med sikte på å få etablert kvotefleks på fartøynivå i kvitfisksektoren fra og med 2018.

25. Styret mener at det ikke bør etableres en ordning med utleie av kvoter.

26. Se punkt 25.

27. Se punkt 25.

28. Se punkt 25.

29. Styret mener at tidsbegrensningen i gjeldende strukturkvoteordning må videreføres. Alle som har strukturert har gjort dette innenfor et regelverk. Ved å strukturere har rederiet valgt å gjøre det under de betingelser som har vært satt.

For øvrig vises det til punkt 2 b)

30. Det er styrets mening at hjemfalte kvoter skal tilbake til den gruppen innenfor Finnmarksmodellen som de kom fra. Styret går imot at hele eller deler av disse

kvotene skal inngå i noen ordning med utleie verken i regi av staten eller et salgslag. Alt av kvoter skal være fordelt på fiskeflåten ut fra de vedtatte modeller.

31. Opprettelse av en statlig kvotebeholdning er ikke forenlig med Deltakerloven og styret går i mot en slik ordning. Se også foregående punkt.
32. Styret viser til hva som er uttalt i punkt 29 foran og mener at felles hjemfall i 2040 ikke er en akseptabel løsning.
33. Styret mener at verdien av tidsavgrensede strukturkvoter bør kunne aktiveres og deretter avskrives over det antallet år som strukturkvoten "varer".
34. Dette er et forhold som må vurderes nærmere avhengig av hvilke ordninger som ellers blir etablert i forhold til evt. tidsavgrensning på strukturkvoter. Styret mener at det må tillates at kvotefaktorer / kvotepakker splittes og selges (ikke grunnkvote).
35. Hvert enkelt rederi bør finne ut hvilket kvotegrunnlag som er nødvendig i forhold til hva som gir forsvarlig drift og lønnsomhet. Det bør likevel settes en nedre grense på at fartøyet minimum må ha grunnkvoten og denne må ikke kunne splittes.
36. Avkorting på 20 % ved strukturering mener styret bør videreføres.
37. Styret viser til sin kommentar under pkt. 2 d)
38. Styret mener at en ordning med en skjæringsdato som er skissert i dette punktet er lite fremtidsrettet og ser ikke på det som noe alternativ. Dersom denne gruppen skal tilbys en ordning med struktur så bør den ut fra forutsigbarhet for næringsutøverne gjøres permanent eller til et tidspunkt der hele ordningen oppheves. Styret stiller seg tvilende til at en strukturkvoteordning for denne gruppen skal begrenses til flåten mellom 10 – 11 meter slik det er antydning i utvalgsinnstillingen.
39. Styret ser ikke at det er behov for en kondemneringsordning for flåten under 11 meter.
40. Styret mener at det må arbeides meget aktivt for at alle fartøy over 11 meter får den samme muligheten til å strukturere. Det betyr at gruppen 11 – 15 meter må gis samme ordning som flåten over 15 meter.
41. Styret tar ikke stilling til dette spørsmålet.
42. Styret mener at det ikke er behov for justeringer av kvotetaket for noen andre flåtegrupper innenfor havfiskeflåten.
43. Styret mener at det må ses nærmere på reglene om eierkonsentrasjon. Det kan synes som om dagens regelverk åpner for at for store kvoteandeler kan samles på en person / selskap. Styret er enig i at det etableres regler for eierkonsentrasjon og at disse konverteres til en andel av sum kvotefaktorer.
44. Hovedprinsippet må være at ressursrenten pløyes tilbake til samfunnet som kjøp av varer og tjenester samt at den skal gi avkastning på investert kapital. For øvrig vises det til hva som er uttalt om ressursrente innledningsvis i denne uttalelsen.

45. Styret går imot enhver særskattlegging av fiskebåtrederi. Rederiene innbetaler til samfunnet de skatter og avgifter de er pålagt. At fiskerne beskatter fiskeressursene som fellesskapets eiendom endrer ikke på det forholdet. Det må også legges vekt på at fiskerinæringen bidrar til opprettholdelse av bosettingsstrukturen og at flåteleddet skaper mange arbeidsplasser på land, jfr. Sintefs ringvirkningsanalyse.

Styret mener at det ikke er noen grunn til å behandle fiskerinæringen ulikt andre næringer i avgifts- og skattesammenheng.

46. Styret er ikke positiv til en særskatt på salg av fiskerettigheter. Når det gjelder avgift på førstehåndsomsetningen så er det i dag allerede mange ulike avgifter her som går til ulike ordninger. Styret aksepterer ikke flere avgifter på førstehåndsomsetningen.

47. Dersom det fattes beslutninger som fører til en ytterligere og svært vesentlig tilpasning av effektiviseringen så kan en åpne for å diskutere at næringen skal akseptere at det kreves inn en ressursrente.

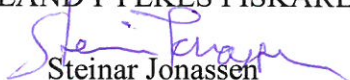
48. Det er ikke sikkert at de tiltakene som Eidesen – utvalget foreslår bidrar så mye til økt lønnsomhet i flåten. Hovedbidraget fra Eidesen er at regelverket rundt norske fiskerier blir enklere og dermed mer oversiktlig og ikke minst forståelig.

Styret ser ingen grunn til at man skal gå inn og drøfte innkrevingsmodeller og andre forhold rundt spørsmålet om ressursrente. Dette er en diskusjon som en forutsetter at Norges Fiskarlag blir en del av den dagen ressursrente evt. blir besluttet innført.

Det blir vel heller et spørsmål om nivå på en ressursrente som skal innkreves i stedet for at en skal drøfte om deler av renten skal innkreves. Styret tror ikke det er praktisk mulig å skulle gjøre noen oppdeling her.

49. Styret mener at en ikke trenger å komplisere dette bildet ytterligere ved å trekke inn formålet med Havressursloven. Evt. kan en i uttalelsen rett og slett bare konstatere at nettopp det opplistede formålet i Havressursloven innfris av fiskerinæringen i dag 100 %. I tillegg vil en kommentere at det ligger i sakens natur at fiskerinæringen både i fortid, nåtid og framtid uansett vil være en distriktsnæring og vil være det aller viktigste redskapet for å skape verdier på kysten og sånn sett bidra til sysselsetting og desentralisert bosetting som også er en omforent politisk målsetting."

Med hilsen
NORDLAND FYLKES FISKARLAG

Steinar Jonassen

Kopi til:
Nærings- og fiskeridepartementet, 0032 Oslo
Fiskarlaget Nord, 9251 Tromsø
Fiskarlaget Midt-Norge, 7462 Trondheim
Lokale fiskarlag i Nordland